

Sygn. akt III Cz 32/16

POSTANOWIENIE

Dnia 16 lutego 2016 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w następującym składzie:

Przewodniczący-Sędzia: SO Magdalena Balion - Hajduk

po rozpoznaniu w dniu 16 lutego 2016 r. w Gliwicach na posiedzeniu niejawnym sprawy

z powództwa (...) z siedzibą w W.

przeciwko D. O.

o zapłatę

na skutek zażalenia powoda

na rozstrzygnięcie zawarte w punkcie 2 wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 22 kwietnia 2015 r., sygn. akt II C 1549/14

postanawia:

oddalić zażalenie.

SSO Magdalena Balion – Hajduk

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem zawartym w punkcie 2 wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach z dnia 22 kwietnia 2015r. odstąpiono od obciążania pozwanej D. O. kosztami postępowania. W uzasadnieniu wskazano, iż pozwana uznała roszczenie, a ponadto znajduje się w trudnej sytuacji życiowej i materialnej. Podkreślono przy tym, iż posiada ona bardzo niskie dochody, bowiem otrzymuje jedynie rentę rodzinną w wysokości 700 zł. Podstawą orzeczenia był art. 102 k.p.c.

Zażalenie na powyższe rozstrzygnięcie złożył powód (...) z siedzibą w W., zarzucając naruszenie przepisu art. 102 k.p.c. poprzez błędne uznanie na jego podstawie, iż w niniejszej sprawie zachodzą szczególnie uzasadnione wypadki, które powodują, że strona pozwana nie powinna być obciążana kosztami procesu. Przy tak sformułowanym zarzucie, wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia przez zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda zwrotu kosztów procesu oraz postępowania zażaleniowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego, ewentualnie o jego uchylenie w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd Rejonowy w Gliwicach. W uzasadnieniu podał, iż Sąd błędnie zakwalifikował sytuację pozwanej. Powołując się na doktrynę i orzecznictwo wskazał, że przepis art. 102 k.p.c. nie może być wykładany rozszerzająco. Zauważył również, że uznanie powództwa nie uzasadnia odstąpienia od obciążenia kosztami procesu, zaś pozwana mogła spełnić świadczenie przed skierowaniem sprawy na drogę postępowania sądowego lub zaproponować powodowi akceptowalne warunki ugody.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie powoda nie mogło zasługiwać na uwzględnienie.

Art. 98 k.p.c. statuuje zasadę odpowiedzialności za wynik procesu, zgodnie z którą strona przegrywająca proces zobowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej

obrony (koszty procesu). Zasada ta może jednak doznać wyłomu w wypadkach szczególnie uzasadnionych, w których stosownie do regulacji prawnej zawartej w art. 102 k.p.c., Sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Art. 102 k.p.c. urzeczywistniający zasadę słuszności, jako wyjątkowy nie konkretyzuje „wypadków szczególnie uzasadnionych”, toteż ich kwalifikacja należy do Sądu, który winien mieć na względzie całokształt okoliczności konkretnej sprawy i zasady współżycia społecznego. Do kręgu okoliczności branych pod uwagę przez Sąd przy ocenie przesłanek z art.102 k.p.c. należą zarówno fakty związane z samym przebiegiem procesu, jak i będące na „zewnątrz” procesu, zwłaszcza dotyczące stanu majątkowego i sytuacji życiowej strony (zob. Komentarz do kodeksu postępowania cywilnego, tom I, pod red. prof. dr hab. T. Erecińskiego, WP LexisNexis, Warszawa 2002, k.268). Również w orzecnictwie Sądu Najwyższego podkreśla się, że do kręgu okoliczności uzasadniających zastosowanie art.102 k.p.c. zalicza się między innymi, wyjątkowo ciężką sytuację strony przegrywającej (orzeczenie Sądu Najwyższego z 17.11.1972 r., I PR 423/72, OSN 1973, Nr 7-8, poz. 138).

W aspekcie przywołanych kryteriów Sąd Okręgowy uznał, iż w sprawie wystąpił wypadek szczególnie uzasadniony, przemawiający za nieobciążaniem w całości pozwanej kosztami procesu. W pierwszym rzędzie zauważyć należy, że mimo braku ustawowej definicji „wypadków szczególnie uzasadnionych” oraz braku obiektywnych kryteriów i mierników przemawiających za zasądzeniem od strony przegrywającej tylko części kosztów albo nie obciążaniem jej w ogóle kosztami, za zastosowaniem wobec pozwanej dobrodziejstwa płynącego z art. 102 k.p.c. przemawia przede wszystkim jej sytuacja majątkowa i życiowa. Wskazać bowiem należy, iż jedynym źródłem utrzymania pozwanej jest renta rodzinna w wysokości 700 zł, którą otrzymuje po zmarłym mężu. W konsekwencji, zgodzić się trzeba z Sądem Rejonowym, że uiszczenie kwoty 718 zł tytułem kosztów procesu, pozostaje poza granicami jej finansowych możliwości.

W tej sytuacji zasadnie uznał Sąd pierwszej instancji, iż w sprawie zachodzi wypadek szczególnie uzasadniony, pozwalający na podstawie art. 102 k.p.c. odstąpić od obciążenia pozwanej jako przegrywającej proces, obowiązkiem zwrotu kosztów na rzecz powoda.

Sąd Okręgowy, biorąc powyższe pod uwagę, na mocy art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c., orzekł jak w sentencji postanowienia.

SSO Magdalena Balion - Hajduk